

Leygardagin 30. juli fyrrir Jóhann Gøthe 80 ár. Hann varð borin í heim á Fløtu í Norðragøtu 1914. Umhvørvið var nakað eins og skaldið sigur:

*Lóg hús so tøtt um tún
í hugnaligum lagi,
so tjørubreidd og brún
og takt við grønum flagi,
og kirkjan dygst har við
so ellismild at sjá,
rætt sum hon lýsti frið
um bygd og bø og vág.*

Í einum kristnum heimi, við foreldrum sínum Anneku og Jóhannes og seks systkjum og familju annars, fekk hann eydnusæl barnað og eina tryggja uppvakstrar-tíð.

Undir skúlaárunum vísti hann góð evni – og var hartil dugnaligur í friluftsfremjandi fimleiki s.t.d. bóltspæli og serliga svimjing. Ein sunnur áhugi, sum hann fekk við í øllum undrómssárunum og hevur stímbrað bæði kropp og sál stórt sæð til ellisdagar.

Tey góðu barna- og undrómssárin vóru síðan grundarsteinurin til at Jóhann altíð hevur víst hjálpssemi og tryggleika, hvar hann enn hevur virkað ella ferðast. Hann hevur altíð víst stóra umsorgan fyri sínum næru og kær, víst rættan stuðul og samkenslu í rættari løtu. Hevur dugað at forlíkað seg við Harrans vilkor um lív ella deyða, um gleði ella sorg.

Aftan á fermingina fór hann at sigla sum messudrongur við »Gamla Smyrli«, sum passaði táverandi Strandferðsluna runt allar Føroyar. Tann føðilandskærleiki, ið Jóhann hevur víst og óvirkiliga visir, birtist av øllum at døma longu tá – altíð so væl vitandi um søgu og hendingar – úr fjall í fjøru – úr bygd í bý. Tann føroyska landalæran liggur honum ógvuliga ræðin fyr. Tað, sum er vert at vita um Føroyar, tað veit hann.

1931–33 gekk tíðin mest til tað harða og baldruta sjó-lívið, sum so mangir av teim eldru føroyingunum hava roynt. Ein tíð, hvar yngri sum eldri máttu leggja rygg til, fyr í sjóllívið skuldi bera seg, og fyr í kunna forsyrgja sær. Nútíðar panelar, manøverkappar og ikki at tala um allar nýmótans hentleikar og útgærd umborð eksisteraðu ikki tá í tíðini – nei, brúkast mátti meira av viti og styrki

Tað vóru túrar til Íslands – Grønlands – og norðari farleiðir annars. Tað vóru góðir túrar við rokfishiskapi og gleðin yvir at sigla heim útskil stór. Tað vóru eisini túrar, tá ið lítið og onki fekkst. Tað vóru túrar, tá ið alt gekst væl, men eisini

túrar, tá ið skaðar og verri tilburðir vóru til hindurs. Ólukkur og trupulleikar komu fyr og var tað mangan so stætt, at teir næstan kundu hóma deyðans útrættu hond – men bara næstan – tí Harrin Sjálvur var eisini við umborð hjá teimum.

Í 1933 um heystið byrjaði Jóhann í málaraáru hjá Petur á Hædd í Klaksvík. Har fekk hann í tvey ár eina grundleggjandi og fjølbroytta lærutíð.

Sum eitt lið í útbúgvingini fór hann so niður til Danmarkar á Tekniskan Háskúla fyr málara.

At hann vildi útbúgva seg til málara, dugir ein í dag væl at skilja. Hansara kensla fyr málaraarbeiði hevur fallið so væl. Har skuldi hann, umframt vanligu málingakemi og litaval, nema sær kunnleika um entreprenasmiljø, antikreparatió, fasadudekoratió o.s.fr.

Í Hillerød 1936 varð honum handað prógv sum serkønur málari við góðum viðmæli.

Leiðin bar síðan heim aftur til Føroya, hvar hildið varð áfram við skiftivís málaraarbeiði á Føroya landi og skipstúrum.

Aftan á langa krepputíð brast heimsbardagin á í 1939, og fyr Jóhann var sigling á vandasjógv eisini vorðin veruleiki. Hendan vandamikla tíð umfataði fyr hansara part mest sigling til Íslands – til Bjarnoyrna og til fiskileiðis runt Føroyar.

Heimsbardagatið rakti Føroya fólk, sum øll vita, ógvuliga hart bæði til kropp og sál. Tey stóru londini kríggaðust. Føroyar, sum friðarnatió, vóru ikki eftirspurdar, men bara dignar inn í eitt kríggj. Eitt óskyldugt land mátti líða eitt ómetaligt tap, ein skaði og oyðilegging, sum teimum ongantíð kann endurgjaldast. Mongum barst sorg fyr, og í teim døru kreppu- og krígsárunum misti Jóhann tvey av systkjum sínum.

Friløtunnar heima á landi og tá serliga tey myrku vetrarkvöldini royndu fólk at hugna sær við m.a. sjónleiki, tónleiki og øðrum mentanartiløkum. Sjálvur lutók hann eina tíð sum mandolinspællari í eini streingjakvintett, sum Losjan stóð fyr.

Frá teim myrku krígsárunum veit Jóhann nógva at siga, dag frá degi kundi tað



mest ófátuliga henda. – Men ein gleðilig hending kom tó fyr! Føroyar høvdu endiliga fingið sitt eigna flagg. Tað var í 1940. Fólk kundu nú syngja: »Sjá tú bláan sum loftið...«

Í 1945 giftist Jóhann við Ragnhild Jacobsen, ein charmerandi og fryntlig kvinna á Viðareiði. Hon var kend fyr sín dagnaskap í matgerð og húsarhaldi og var hon hartil sera røsk til hendurnar s.s. veving, broderí og binding. Hon hevði høga mentan á vakurleika- og náttúruumráðnum. Stór var tann samling av yrkingum, sangum og sálum, hon kendi til. Hon var ein sannur vinur og hollur stuðul í bæði sorg og gleði – í bæði viðgangi og mótgangi.

Men til stóru sorg okkara bleiv hon bráðliga tikin

burtur í 1984.

Eftirkrígstíðin ella heimsdepressiónin, sum ein sigur, domineraði sum mest tá ið Jóhann og Ragnhild fingi síni børn og bygdu upp eitt egið heim. Tað vóru so ringar tíðir, søgdu tey, men greiddu tey at geva okkum sorgleysar barnadagar og eitt trygt heim.

Tað bleiv nú, sum áður-nevnt, hildið áfram við skiftandi arbeiði og málaði hann eisini eina tíð í Íslandi. Í 50-unum varð farið til Grønlands at arbeiða um summarhálvárin við fiskilanding hjá Nordafar. Eitt sera orkukrevjandi arbeiði. Meg minnst at hann einaferð segði seg hava vakt 72 tímar í eitt koyr.

Hesi árin gloyma vit børn ongantíð. Okkum longdist eftir pápa og

gleddust vit yvir pakkar og brøv, men størst var frøin um heystið, tá ið telegrammið kom: »Vit sigla heim«. Vit taldu dagarnar og sjálvandi stóðu vit í góðari tíð niðri við vegin fyr at taka ímóti tá ið rutan kom. Ein eydnusæl løta, endiliga var pápi heimkomin!

Vetrarnir gingu so til annað fyrifallandi ítriv. Síðst í 50-unum byrjaðu spakuliga uppgangstíðir aftur í Føroyum og somuleiðis eisini fyr ein málara við góðari útbúgving. Síðani tá var altíð ivaleyst at gera og at mála – meginpartin sum meistari – bleiv so høvuðsstav hansara líka til 1988, tá ið hann vegna heilsubrek mátti leggja frá sær.

Jóhann hevur stóðugt havt eina fasta politiska uppfatan og fylgir væl við í tí, sum hendir bæði innan-

og uttanlands. Hann var limur í Gøtu Kommunustýri 1952–56. Í teirri tíðini sat hann eisini sum nevndarlimur í Kongshavnar Havnarstýri.

At lesa bókur og bløð hevur verið hansara stóra fríðarítriv. Í sambandi við mentan kann nevast, at hann var við til at seta Gøtu Forminnisfelag á stovn í 1960-unum. Hevur verið við til fyrireiking av kongligum og øðrum prominentum vitjanum í bygdini, sum aftan á restaurering minnir um ørindi omanfyri.

Seinastu árin hevur hann ferðast nógva millum Norðurlond. Hann hevur so lætt við at koma í tos við fólk, og so lætt við at fáa væl burtur úr einum ferðatúri – men aftan á tos aftur og fram, kemur hann altíð til úrslitið: at Føroyar eru vakrasta landið her á jørð.

80 ár eru farin aftur um bak, tað mesta av 19.undu øld, kanska tann mest hendingasama í nýggjari tíð.

Hann hevur verið ein rættur arbeiðsmaður og fakmaður burturav. Nógva eru tey umhvørvi, sum hann hevur snøggað til ella forgyllt. Kirkjur, skúlar, hús, heim, skip o.s.fr. Allastaðni hoyrdist sama niðurlag: Væl gjørt! Snotuligt! Meistaraverk!

Hann hevur gingið lívsins sniðgongdu gøtu og stóðugt valt ein lívshátt, sum hóskar seg fyr ein rættan mann við eini kristnari lívsáskoðan.

Hann hevur verið ein góður maður og forsyrgjari, ein faðir sum altíð hevur longst eftir børnum sínum – altíð til reiðar – ja, enn tá gingið meir enn hálu leiðina fyr at taka ímóti teim.

Í meðan tíðin rennur, veksur eitt nýtt ættarlið upp, og sigast má, at umsorgan hansara fyr abbabørnunum hevur ikki verið minni.

Tøkk, góði pápi, fyri alt, tú hevur verið fyri okkum. Mátti kveldarsólin givið eitt vakurt endurskin yvir tinni 80 ár. Hjartaliga til-lukku við hátíðardegnum og Harran signing í komandi tíðum, ynskist tær av børnum tínum vi familjum

Elsuba